SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 293/09-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť M. K., H., vo veci namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 9 Co 284/2008-79 zo 17. februára 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. K. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. mája 2009 doručená sťažnosť M. K., H. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 284/2008-79 zo 17. februára 2009, ktorou sťažovateľka navrhuje vydať *„nález, že moje právo na spravodlivý súd bolo porušené porušením č. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach a preto súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Trnave č. 9*

Co/284/2008-79 zo dňa 17. 2. 2009, vracia rozsudok Krajskému súdu v Trnave, aby v ňom znova konal a rozhodol".

Ako zo sťažnosti a z pripojeného spisu Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd") sp. zn. 20 C 583/2007 vyplýva, sťažovateľka bola ako žalobkyňa účastníkom konania o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Vo svojej žalobe z 9. novembra 2007 uviedla, že na základe ústnej dohody z roku 1976 spolu so svojím nebohým manželom A. K. odkúpila spolu s domovou nehnuteľnosťou aj poľnohospodárske nehnuteľnosti v k. ú. H., ktoré sú predmetom konania. Predávajúci F. V. prevzal zálohu kúpnej ceny vo výške 17 000 Sk za prítomnosti svedkov – synovca A. V., jeho manželky J. V. a svokra sťažovateľky P. K., o čom spísal A. K. písomné potvrdenie – na jednom liste je uvedený predmet kúpy a na druhom liste podmienky vyplatenia kúpnej ceny (ďalej len „potvrdenie"). Registrovanou zmluvou č. R I 275/76 z 18. mája 1976 bola ústna zmluva potvrdená, avšak iba pokiaľ išlo o domovú nehnuteľnosť. Štátny notár JUDr. K., ktorý zmluvu spisoval, sťažovateľku informoval, že právny poriadok v tom čase nepripúšťal prevod nehnuteľností, ktoré boli združené v užívaní PD H., a odmietol zmluvu vo veci poľnohospodárskych nehnuteľností vyhotoviť. Sťažovateľka to vnímala ako nutné zlo socialistickej kolektivizácie. F. V. svoj spoluvlastnícky podiel v domovej nehnuteľnosti podmienil odkúpením aj zvyšných poľnohospodárskych pozemkov. Ďalej sťažovateľka v žalobe uviedla, že 18. mája 1976 doplatila s manželom dohodnutú kúpnu cenu 36 948 Sk a pristali na to, že poľnohospodárske nehnuteľnosti sú „naše len na základe ústnej dohody". Druhú polovicu domovej nehnuteľnosti odkúpila sťažovateľka s manželom od predávajúceho M. T. a jeho manželky M. T. po ústnej dohode za 9 627 Sk registrovanou zmluvou č. R I 510/76 a R I 275/76. Poľnohospodárske nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom konania pred okresným súdom, nadobudol v dedičskom konaní po neb. F. V. Československý štát – ONV N. a v čase podania žaloby po vytvorení Registra obnovenej evidencie pozemkov v k. ú. H. sú zapísané pre Slovenský pozemkový fond. To zistila sťažovateľka v rokoch 2004 – 2006 pri vytváraní Registra obnovenej evidencie pozemkov. Do toho času bola presvedčená, že je vlastníčkou predmetu sporu aj s ohľadom na to, že zaplatila riadne kúpnu cenu 36 948 Sk. Domovú nehnuteľnosť užíva sťažovateľka nepretržite od roku 1976, poľnohospodárske nehnuteľnosti sú v užívaní PD M., a keďže uplynula vydržacia lehota (sťažovateľka užíva

predmet sporu viac ako 30 rokov), navrhla súdu, aby určil, že je vlastníčkou predmetu sporu. Okresnému súdu sťažovateľka predložila potvrdenie, uvedené notárske zápisnice a čestné vyhlásenie J. V.

Sťažovateľka podaním doručeným okresnému súdu 7. mája 2008 potom, ako okresný súd vyžiadal z katastrálneho úradu identifikácie parciel tvoriacich predmet sporu a výpisy z príslušných listov vlastníctva, upravila petit žaloby v predmete sporu a následne podaním doručeným okresnému súdu 10. júna 2008 i označenie žalovaného v spore v súlade s jeho zápisom vyplývajúcim z výpisov z listov vlastníctva. Okresný súd uznesením č. k. 20 C 583/2007-47 zo 17. júna 2008 pripustil, aby z konania vystúpil doterajší žalovaný „Slovenský pozemkový fond“ a na jeho miesto vstúpil žalovaný „Slovenská republika – v zast. Slovenský pozemkový fond“. Uznesením č. k. 20 C 583/2007-53 z 31. júla 2008 okresný súd v súlade s návrhom sťažovateľky pripustil i zmenu petitu žaloby, pokiaľ ide o označenie nehnuteľností tvoriacich predmet sporu údajmi o ich zápisoch na listoch vlastníctva (parcelné čísla, druh pozemku a výmer v stave registra „E“).

Okresný súd vyhlásil rozsudok, ktorým žalobu zamietol a odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku č. k. 20 C 583/2007-58 zo 4. septembra 2008 je zrejmé, že okresný súd zamietol žalobu z dôvodu, že sťažovateľka neuniesla dôkazné bremeno o splnení všetkých podmienok vydržania podľa zákonných predpisov o vydržaní, ktoré sa na vec vzťahovali. Nepreukázala totiž, že fakticky vec ovládala, že mala vôľu nakladať s ňou ako s vlastnou a ani dobrú vieru, že vec jej ako držiteľovi patrí.

Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka odvolanie 22. októbra 2008. Tvrdila, že okresný súd neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevypočul J. V., ktorá môže potvrdiť, že neb. F. V. predmet sporu odovzdal sťažovateľke a jej manželovi. Okresný súd vec i nesprávne právne posúdil, pretože prekážkou vydržania nie je okolnosť, že nehnuteľnosť bola v užívaní socialistickej organizácie. Okresný súd nevzal do úvahy ani to, že sťažovateľka mala byť dedičkou po neb. F. V.

Krajský súd rozsudkom č. k. 9 Co 284/2008-79 zo 17. februára 2009 rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil a odporcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Rozsudok krajského súdu č. k. 9 Co 284/2008-79 zo 17. februára 2009 nadobudol právoplatnosť 19. marca 2009.

Sťažovateľka v sťažnosti doručenej ústavnému súdu odôvodnila tvrdené porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 9 Co 284/2008-79 zo 17. februára 2009 tým, že hoci preukázala splnenie všetkých podmienok vydržania, súdy ju neuznali za dobromyseľnú držiteľku predmetu sporu a nevyhoveli jej žalobe. Tvrdila, že uplynutím 10-ročnej vydržacej lehoty sa stala vlastníkom predmetu sporu aj s poukazom na to, že zaplatila za predmet sporu dohodnutú kúpnu cenu. Ak štátny notár tvrdil, že prevod predmetu sporu nie je možný, toto jeho tvrdenie bolo zavádzajúce. Právne predpisy platné v tom čase boli deformované a boli zneužívané štátnymi orgánmi. Súdy svoje rozhodnutie založili práve na tom, že pre takéto tvrdenie štátneho notára sťažovateľka nebola dobromyseľná. Toto tvrdenie však nikdy nepresvedčilo sťažovateľku a jej manžela o tom, že by riadne nenadobudli vlastníctvo k predmetu sporu.

Sťažovateľka doručila ústavnému súdu 9. júna 2009 po jeho výzve na predloženie splnomocnenia na zastupovanie pred ústavným súdom advokátovi žiadosť o ustanovenie zástupcu z radov advokátov, v ktorej poukázala na to, že už okresný súd jej priznal oslobodenie od súdnych poplatkov, iné dôvody pre ustanovenie advokáta však sťažovateľka neuviedla.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Krajský súd v odôvodnení rozsudku č. k. 9 Co 284/2008-79 zo 17. februára 2009 uviedol:

„Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvého stupňa obsiahnutými v odôvodnení napadnutého rozsudku, pričom v podrobnostiach na ne odkazuje (§ 219 ods. 2 O. s. p.).

Správny bol postup súdu prvého stupňa, keď návrh navrhovateľky považoval za nedôvodný z dôvodu nesplnenia podmienok určených zákonom pre vydržanie. Súd prvého stupňa správne posúdil, že navrhovateľka nemohla vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam vydržať, nakoľko nesplnila základné zákonné podmienky pre vydržanie, nebola v držbe dobromyseľná, keďže bolo preukázané, že vedela, že nie je možný prevod poľnohospodárskej pôdy v užívaní poľnohospodárskeho družstva medzi fyzickými osobami, o čom bola poučená notárom, čo sama doznala. Tiež nesplnila podmienku faktickej držby sporných pozemkov, keďže v čase, keď za nehnuteľnosti zaplatila kúpnu cenu a ústne sa o ich kúpe dohodla s predávajúcim, tieto už boli v užívaní poľnohospodárskeho družstva, takže fakticky nevstúpila do ich užívania a započítanie držby jej predchodcu nie je možné, keďže tento bol riadnym vlastníkom predmetnej pôdy. Skutočnosti uvádzané navrhovateľkou v odvolaní ohľadne nezrovnalosti v dedičskom konaní po F. V., odvolací súd považoval v tomto konaní za právne irelevantné, nakoľko nároky po poručiteľovi si musia uplatňovať jeho právni nástupcovia, dedičia, v inom konaní.

Vzhľadom k všetkým vyššie uvedeným skutočnostiam preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O. s.p. z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdil.“

Ako vyplýva z petitu sťažnosti, sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 9 Co 284/2008-79 zo 17. februára 2009 s tým odôvodnením, že nesúhlasí s právnym posúdením veci okresným súdom a ani krajským súdom, pretože podľa jej názoru neaplikovali oba súdy ustanovenia právnych predpisov o vydržaní v súlade s ich obsahom, a navyše nesprávne vyhodnotili výsledky vykonaného dokazovania.

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil, že skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06). Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia sťažovateľovho základného práva už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

V tomto prípade sa ústavný súd zaoberal posúdením toho, či krajský súd najmä pri aplikácii ustanovení o vydržaní nepostupoval spôsobom, ktorý by bol ústavne nekonformný. Dospel však s poukazom na podrobné a presvedčivé odôvodnenie rozsudku okresného súdu č. k. 20 C 583/2007-58 zo 4. septembra 2008, ako aj rozsudku krajského súdu č. k. 9 Co 284/2008-79 zo 17. februára 2009 k záveru, že spôsob aplikácie týchto ustanovení krajským súdom nevykazuje znaky svojvoľnosti či arbitrárnosti.

Spôsob aplikácie tohto ustanovenia krajským súdom považoval ústavný súd za súladný s obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a stotožnil sa najmä s argumentáciou okresného súdu i krajského súdu.

Keďže je úplne vylúčené, aby v príčinnej súvislosti s rozsudkom krajského súdu č. k. 9 Co 284/2008-79 zo 17. februára 2009 došlo k namietanému porušeniu sťažovateľkou označeného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd

sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

S ohľadom na skutočnosť, že v prípade sťažovateľky neboli splnené podmienky na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, pretože sťažnosť bola zjavne neopodstatnená, ústavný súd nevyhovel ani jej návrhu na ustanovenie zástupcu z radov advokátov.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. septembra 2009